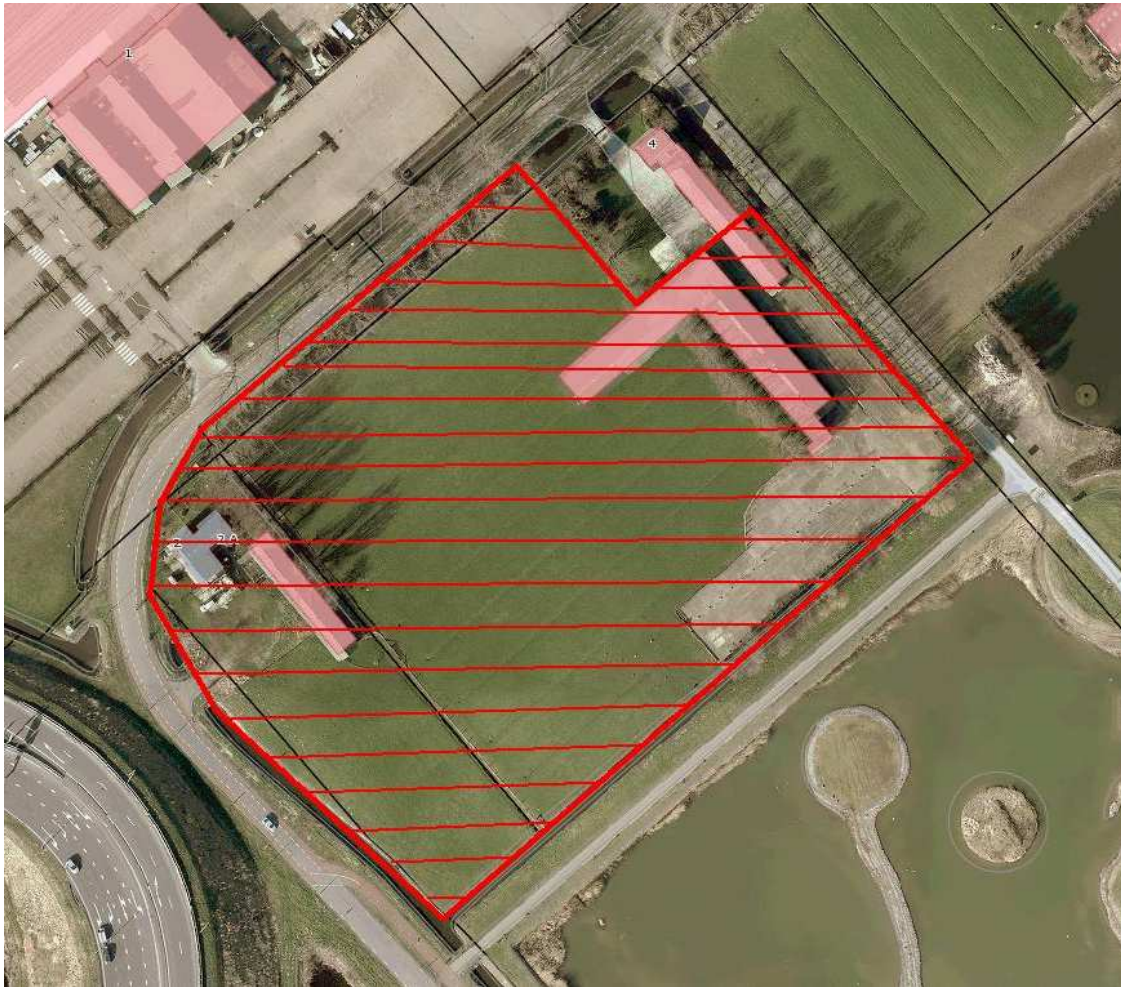
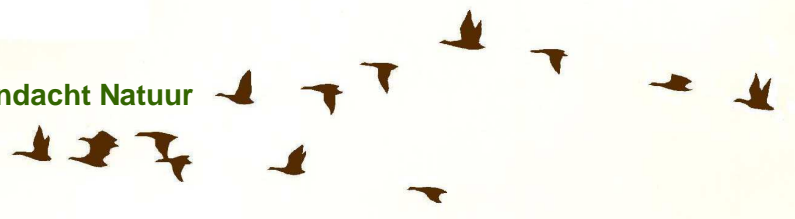

Flora- en faunaonderzoek

Middenweg 2-4 te Heerhugowaard

Bureau Aandacht Natuur

Flora- en faunaonderzoek Middenweg 2-4 te Heerhugowaard

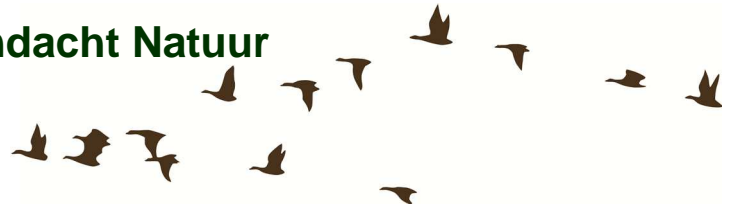
11 december 2013, Hippolytushoef
Definitief

Opdrachtgever:

Gemeente Heerhugowaard
Ingenieursbureau sector Stadsbeheer
Parelhof 1
1703 EZ Heerhugowaard
Postbus 390
1700 AJ Heerhugowaard
Tel: 14 072
Fax: 072-5755556
e-mail: post@heerhugowaard.nl
www.heerhugowaard.nl

Opdrachtnemer:

Bureau Aandacht Natuur
Slingerweg 85
1777AG Hippolytushoef
Tel: 0227-595576
Mob: 06-24818383
e-mail: aandachtnatuur@kpnmail.nl
www.aandachtnatuur.nl

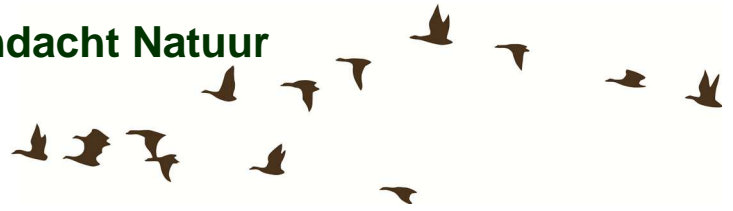
Inhoudsopgave

1. Inleiding.....	blz. 2
1.1 Aanleiding en doel.....	blz. 2
1.2 De Flora- en faunawet.....	blz. 3
1.3 De Natuurbeschermingswet.....	blz. 3
2. Onderzoekslocatie en methode.....	blz. 4
2.1 Onderzoekslocatie.....	blz. 4
2.2 Methode.....	blz. 4
3. Resultaten.....	blz. 6
3.1 Flora.....	blz. 6
3.2 Vogels.....	blz. 6
3.2 Vleermuizen.....	blz. 6
3.3 Vissen en amfibieën.....	blz. 7
3.4 Overige beschermde soorten.....	blz. 7
4. Conclusies en advies.....	blz. 8
4.1 Flora.....	blz. 8
4.2 Vogels.....	blz. 8
4.3 Vleermuizen.....	blz. 8
4.4 Vissen en amfibieën.....	blz. 10
4.5 Overige beschermde soorten.....	blz. 10
Literatuurlijst.....	blz. 11

Bijlage 1: Flora- en faunawet

Bijlage 2: Vleermuiswaarnemingen in de kraamperiode

Bijlage 3: Vleermuiswaarnemingen in de baltsperiode

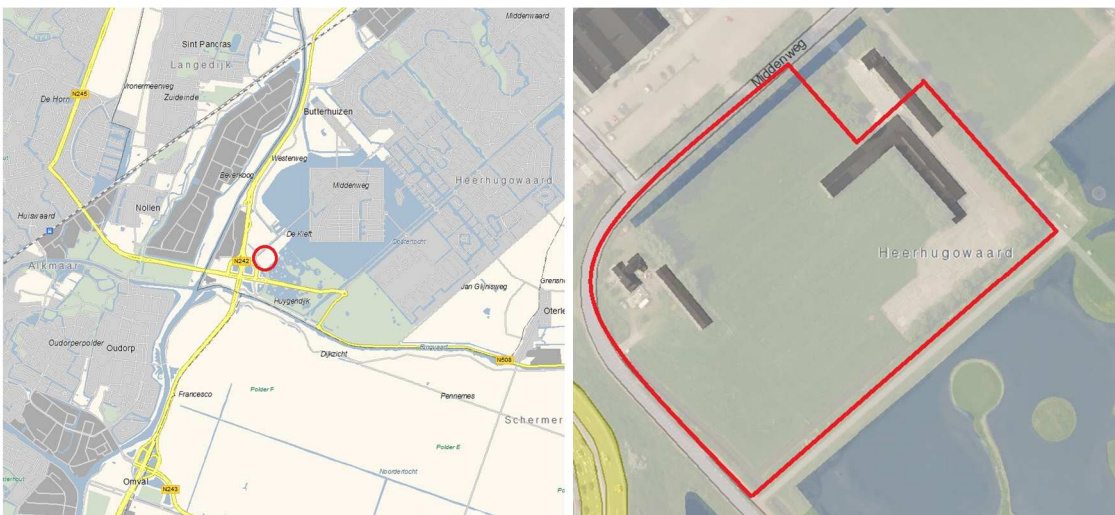
1. Inleiding

In opdracht van de gemeente Heerhugowaard heeft een onderzoek in het kader van de Flora- en faunawet plaatsgevonden aan de Middenweg 2-4 te Heerhugowaard (figuur 1). Het onderzoek is uitgevoerd door de heer M. Volkers van Bureau Aandacht Natuur.

1.1 Aanleiding en doel

De percelen aan de Middenweg 2 en 4 zullen verder worden ontwikkeld ten behoeve van bebouwing. De bestaande bebouwing zal in verband met de toekomstige ontwikkeling grotendeels worden afgebroken. Ten behoeve hiervan heeft dan ook een volledig onderzoek in het kader van de Flora- en faunawet plaatsgevonden. Hierbij is gekeken of de af te breken bebouwing geschikt is als vast rust- of verblijfplaats voor vleermuizen en vogels, het terrein groeiplaatsen bevat voor beschermde plantensoorten en de omliggende watergangen geschikt biotoop vormen voor beschermde vissoorten en amfibieën.

Het veldonderzoek aan de projectlocatie heeft gedurende het voorjaar, zomer en najaar van 2013 plaatsgevonden en heeft bestaan uit vijf verschillende veldrondes. Dit veldonderzoek is bedoeld om inzicht te krijgen in het voorkomen van binnen de Flora- en faunawet beschermde planten- en diersoorten. In dit rapport worden de bevindingen van het onderzoek naar het voorkomen van de in de Flora- en faunawet beschermde soorten verder beschreven.

Figuur 1. Ligging van het plangebied (rood omkaderd) te Heerhugowaard

1.2 De Flora- en faunawet

De Flora- en faunawet richt zich op de bescherming van soorten. Deze wet gaat uit van het 'nee, tenzij'-principe. Bepaalde handelingen, waaronder ruimtelijke ingrepen, waarbij beschermde soorten in het geding zijn, zijn slechts bij uitzondering en onder voorwaarden mogelijk. Centraal hierbij staat de zorgplicht. De zorgplicht houdt in dat iedereen 'voldoende zorg' in acht moet nemen voor alle in het wild voorkomende planten en dieren en hun leefomgeving.

Tabel 1 tot en met 3-soorten

De Flora- en faunawet hanteert een driedeling in beschermingscategorieën:

1. tabel 1-soorten: de meest algemene soorten waarvoor een vrijstellingsregeling geldt bij ruimtelijke ontwikkelingen. Dit betekent dat voor deze soorten geen ontheffing hoeft te worden aangevraagd.
2. tabel 2-soorten: een tussencategorie, de resterende beschermde soorten. Hiervoor geldt een vrijstelling wanneer wordt gehandeld volgens een goedgekeurde gedragscode. In andere gevallen kan voor deze soorten een ontheffing noodzakelijk zijn.
3. tabel 3-soorten: strikt beschermde soorten: de Habitatrichtlijnsoorten en een selectie van de zwaardere categorieën van de Rode Lijst.

Vogels

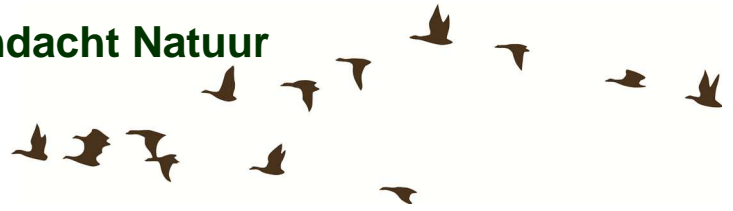
Vogels nemen in de Flora- en faunawet een bijzondere positie in. Ze worden tijdens het broedseizoen beschermd door de Flora- en faunawet. Voor het verstoren van broedende vogels geldt een zware toets vergelijkbaar met tabel 3-soorten. Daarnaast zijn voortplantings- en vaste rust- of verblijfplaatsen van een aantal vogelsoorten jaarrond beschermd (mits niet definitief verlaten). Het betreft nesten van boomvalk, buizerd, gierzwaluw, grote gele kwikstaart, havik, huismus, kerkuil, oehoe, ooievaar, ransuil, roek, slechtvalk, sperwer, steenuil, wespandief en zwarte wouw.

Voor een nadere toelichting op de Flora- en faunawet wordt verwezen naar bijlage 1.

1.3 De Natuurbeschermingswet

De planlocatie is niet gelegen in of direct aan de rand van een Natura 2000 gebied. Het dichtstbijzijnde Natura 2000 gebied is Eilandspolder. De afstand vanaf de projectlocatie tot aan de rand van het Natura 2000 gebied betreft circa 5,5 kilometer. Gezien de afstand tot het Natura 2000 gebied, zal de voorgenomen herinrichting van het plangebied hierop naar verwachting geen negatief effect hebben. De planlocatie bevat geen elementen die de specifieke waarden van het Natura 2000 gebied versterken en hebben dan ook geen functie voor de daarin aanwezige kwalificerende soorten of habitattypen.

Een toetsing in het kader van de Natuurbeschermingswet is dan ook niet aan de orde.

2. Onderzoekslocatie en methode

2.1 Onderzoekslocatie

Het onderzoeksgebied bestaat uit twee erven met bijgebouwen en een graslandperceel. Het erf aan de Middenweg 2 betreft een te slopen woning, welke momenteel in tweeën is gedeeld. Achter de woning bevindt zich nog een langwerpige houten schuur. Het erf is voor een klein deel in gebruik als sier- en moestuin. De oprit bestaat uit een halfverharding begroeid met grassen en ruigtekruiden, als ook het verder erf. Langs de oostgrens van het erf is verder een korte windsingel aanwezig.

Voor het erf aan de Middenweg 4 wordt de woning en omliggende siertuin buiten beschouwing gelaten, aangezien deze wordt gehandhaafd binnen de ruimtelijk plannen. Het verder erf is volledig verhard met beton en betreft mogelijk een oude vloer van voormalige schuren. Verder staan er nog een drietal schuren. Achter de woning betreft het een lage houten schuur. Ook de andere schuur in het verlengde van het erf betreft een houten schuur met golfplaten dak. De schuur haaks op het erf is een meer moderne agrarische schuur opgebouwd uit metalen platen. Verder loopt een smalle windsingel langs de oost en zuidzijde van het erf. Ook aan de westzijde, langs de schuur, is een windsingel aanwezig.

Het graslandperceel betreft een gegreppeld agrarisch grasland beweid door schapen. Verder is het geheel omringd door sloten en loopt er een ondiepe sloot aan de westzijde door het weiland.

Figuur 3. Foto's van het plangebied (bron: google earth)

2.2 Methode

Het onderzoek heeft zich hoofdzakelijk gericht op het vaststellen van verblijfplaatsen van vleermuizen en vogels met een jaar rond beschermde verblijfs- of nestlocatie. Tevens is er extra aandacht uitgegaan naar de aanwezigheid van eventueel aanwezige beschermde flora, vissen en amfibieën. Voor het onderzoek hebben vijf veldbezoeken plaatsgevonden tijdens de avond- (zonsondergang) en de ochtenduren (zonsopkomst), zie tabel 1.

tabel 1. Weersomstandigheden veldbezoeken

Datum	Zonsondergang/ zonsopkomst	Start	einde	temperatuur	wind	bijzonderheden
19-05-'13	21:34 uur	22:40 uur	23:15 uur	11°C	geen	bewolkt
27-05-'13	21:45 uur	21:20 uur	23:20 uur	13°C	matig	geen
01-07-'13	5:24 uur	3:45 uur	5:45 uur	14°C	matig	geen
21-08-'13	20:51 uur	20:40 uur	22:40 uur	16°C	weinig	helder
25-09-'13	19:31 uur	20:15 uur	22:15 uur	14°C	weinig	geen

Met het eerste veldbezoek op 19 mei 2013 is onderzoek gedaan naar het voorkomen van rugstreeppad in en om het plangebied. Hierbij is het plangebied in de avond bezocht, waarbij is geluisterd naar de aanwezigheid van de baltsroep van deze soort. Ook tijdens de tweede veldronde (eerste veldbezoek vleermuisonderzoek) is aandacht uitgegaan naar het voorkomen van deze soort binnen de planlocatie.

Het vleermuisonderzoek heeft zich met name gericht op het vaststellen van vaste rust- en verblijfplaatsen van vleermuizen in de te slopen bebouwing binnen het plangebied. Hiervoor zijn conform het vleermuisprotocol twee veldrondes in de kraamperiode (15 mei tot 15 juli) en twee veldrondes in de baltsperiode (15 augustus tot 1 oktober) uitgevoerd (tabel 1). Voor het vleermuisonderzoek is gebruik gemaakt van een batdetector (Pettersson D240X in combinatie met een Pettersson D100). Hiermee kunnen de ultrasonische geluiden, die vleermuizen tijdens het vliegen uitzenden, voor het menselijk gehoor hoorbaar gemaakt worden. Indien noodzakelijk is gebruik gemaakt van opnameapparatuur. Bij twijfel is het geluid opgenomen en geanalyseerd in het hiervoor speciaal ontworpen computerprogramma Batsound. Het vleermuisonderzoek is uitgevoerd conform het 'Protocol voor vleermuisinventarisaties' dat eind februari 2013 is geactualiseerd en door DLG is goedgekeurd en wordt gehanteerd door het Netwerk Groene Bureaus (waarbij Bureau Aandacht Natuur is aangesloten) voor het uitvoeren van vleermuisonderzoek.

Het plangebied is tevens onderzocht op de aanwezigheid van vaste rust- en verblijfplaatsen van jaarrond beschermde vogelsoorten aan de hand van de 'Aangepaste lijst jaar rond beschermde vogelnesten' (2009). Hierbij is met name aandacht uitgegaan naar het voorkomen van huismus, gierzwaluw en de eventuele aanwezigheid van steenuil of kerkuil.

Verder is voorafgaand of aansluitend op de veldrondes van 27 mei en 1 juli het plangebied onderzocht op het voorkomen van beschermde planten en vissen. Op basis van zichtwaarnemingen is naar eventueel beschermde plantensoorten zoals rietorchis gezocht. Voor het vaststellen van beschermde vissoorten wordt gebruik gemaakt van een RAVON-schepnet. Door het schepnet tot aan de overzijde van de sloot in het water te steken en met grote snelheid naar binnen te halen, wordt de aldaar aanwezig flora en fauna opgevangen. Op de oever wordt de inhoud van het schepnet nagegaan op de aanwezigheid van in de Flora- en faunawet beschermde soorten.

Verder is uiteraard ook gelet op eventuele andere beschermde of belangwekkende soorten binnen het plangebied.

3. Resultaten

Tijdens het veldonderzoek zijn met uitzondering van vogels en vleermuizen geen (strikt) beschermde soorten aangetroffen. Vaste rust- en verblijfplaats van deze soortgroepen zijn met het onderzoek niet aangetroffen. De bevindingen van het veldonderzoek worden hieronder per soortgroep verder omschreven.

3.1 Flora

Beschermde plantensoorten zijn niet aangetroffen binnen de planlocatie. Het ten zuiden van het plangebied gelegen Park van Luna betreft een rijke groeiplaats voor onder ander de beschermde soort rietorchis. Echter zijn er geen orchideeën binnen de planlocatie aangetroffen. Het graslandperceel is in relatief intensief agrarisch gebruik en daarmee niet geschikt als groeiplaats voor orchissen. De oevers rondom het graslandperceel zijn vrij stijl en soorten arm.

Verder zijn beide erven eveneens niet geschikt als groeiplaats voor beschermde soorten. Het erf aan de Middenweg 4 is volledig verhard en daarmee ongeschikt. Ook op het erf aan de Middenweg 2 zijn geen vegetatietypen waargenomen waarbij verwacht wordt dat zwaarder beschermde soorten (tabel 2) zoals orchideeën voorkomen.

3.2 Vogels

Tijdens het veldbezoek zijn uitsluitend algemeen voorkomende beschermde soorten aangetroffen zoals spreeuw, kauw, koolmees, merel, winterkoning, houtduif, Turkse tortel, wilde eend en meerkoet. Vogelsoorten met een jaarrond beschermde vaste rust- en verblijfplaats (zoals huismus of kerkuil) of aanwijzingen hiertoe (braakballen of uitwerpselen) zijn niet waargenomen.

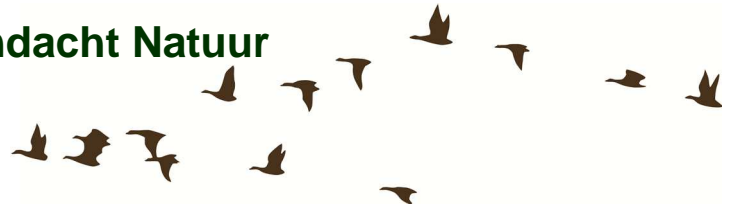
3.3 Vleermuizen

Van de soortgroep vleermuizen zijn binnen het plangebied vier soorten waargenomen. De waargenomen soorten betreffen gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, laatvlieger en rosse vleermuis.

De gewone dwergvleermuis is de meest talrijke soort in het deelgebied, welke in iedere veldronde is waargenomen. Tijdens drie van de vier veldrondes is laatvlieger aangetroffen. Verder zijn enkele overvliegende rosse vleermuizen waargenomen en zijn tijdens de laatste veldronde in de baltsperiode ruige dwergvleermuizen aangetroffen.

Tijdens alle veldrondes zijn uitsluitend passerende of foeragerende vleermuizen aangetroffen. Eventueel in- of uitvliegende dieren zijn niet aangetroffen. Baltsroepende dieren zijn eveneens niet aangetroffen, waarbij er vanuit kan worden gegaan dat in het plangebied geen baltsverblijfplaatsen aanwezig zijn. Van gewone dwergvleermuis en laatvlieger is waargenomen dat deze voornamelijk vanuit het noordoosten, langs de verdere Middenweg, komen aanvliegen. Van een vliegroute binnen het plangebied is echter geen sprake aangezien de bomenrij langs de Middenweg niet verder loopt dan de projectlocatie.

Waarnemingen van andere soorten vleermuizen hebben uitsluitend betrekking op foeragerende dieren. Het plangebied is slecht beperkt van belang als foerageergebied voor vleermuizen. Voor een weergave van alle vleermuis waarnemingen in de kraam- en baltsperiode zie bijlage 1 en 2.

3.4 Vissen en amfibieën

Tijdens het vissenonderzoek zijn uitsluitend de algemeen voorkomende vissoorten tiendoornige stekelbaars, zeelt, rietvoorn en baars aangetroffen. De strikt beschermde bittervoorn (tabel 3) en de zwaarder beschermde kleine modderkruiper (tabel 2) zijn niet gevangen met het steeknetonderzoek. Als bijvangst zijn ook andere zoetwaterinsecten aangetroffen zoals libellenlarven, zoetwaterslakken, bootsmannetjes en andere algemene zoetwaterkevertjes.

Verder zijn binnen het plangebied een aantal algemeen voorkomende beschermde soorten amfibieën aangetroffen. Het gaat hierbij om meerkikker en bruine kikker. De strikt beschermde soort rugstreeppad is niet aangetroffen binnen of in de omgeving van het plangebied. Het nabijgelegen labyrint bevat geschikt habitat voor deze soort, maar ook hier is de baltsroep tijdens de veldrondes niet waargenomen. Tijdens de veldronde van 19 mei waren wel elders in Noord-Holland (De Buitenlanden ten oosten van Beverwijk) rugstreeppadden te horen. Aan de hand hiervan kan dan ook worden geconcludeerd dat rugstreeppad niet voorkomt binnen de projectlocatie!

3.5 Overige beschermde soorten

Overige beschermde soorten die zijn waargenomen binnen het plangebied betreffen de algemeen voorkomende soorten haas en mol (molshopen). Andere zwaarder of strikt beschermde soorten zijn niet aangetroffen en worden gezien de aard en ligging van het plangebied ook niet verwacht. Wel kan worden verwacht dat enkele algemeen voorkomende beschermde soorten zoals huisspitsmuis, veldmuis of bosmuis voorkomen binnen de onderzoekslocatie.

4. Conclusies en advies

Hieronder worden de conclusies ten aanzien van de beschermde soorten uit het Flora- en faunaonderzoek verder beschreven.

4.1 Flora

Met betrekking tot de aanwezige flora zijn geen (strikt) beschermde plantensoorten aangetroffen aan of in de directe omgeving van het plangebied. Gezien de aanwezige begroeiing en de datum van de veldbezoeken kan het voorkomen van binnen de Flora- en faunawet (strikt) beschermde plantensoorten op de planlocatie worden uitgesloten. Een ontheffingsaanvraag of nader onderzoek naar beschermde plantensoorten in het kader van de Flora- en faunawet is dan ook niet aan de orde.

4.2 Vogels

Binnen het plangebied zijn een aantal algemeen voorkomende broedvogels aanwezig. Voor alle beschermde inheemse (ook de algemeen voorkomende) vogelsoorten geldt vanuit de Flora- en faunawet een verbod op handelingen die nesten of eieren beschadigen of verstoren. In de praktijk betekent dit dat storende werkzaamheden alleen buiten het broedseizoen¹ uitgevoerd mogen worden. Handelingen die een vaste rust- of verblijfplaats van beschermde vogels verstoren zijn eveneens niet toegestaan. Nestlocaties van boomvalk, buizerd, gierzwaluw, grote gele kwikstaart, havik, huismus, kerkuil, oehoe, ooievaar, ransuil, roek, slechtvalk, sperwer, steenuil, wespindief en zwarte wouw worden gezien als jaarrond beschermde vaste rust- en verblijfplaats. Voor de verstoring van deze verblijfplaatsen en belangrijk leef- of foerageergebied is ook buiten het broedseizoen een ontheffing noodzakelijk. Aan of direct rondom de onderzoekslocatie zijn geen vogelsoorten met een jaarrond beschermde vaste rust- en verblijfplaats of sporen die wijzen op hun aanwezigheid waargenomen. Met de voorgenomen herinrichting van het plangebied wordt dan ook niet verwacht dat nesten of het leefgebied van vogelsoorten met een jaarrond beschermde vaste rust- en verblijfplaats worden verstoord.

Nader onderzoek of de aanvraag tot ontheffing voor (één van) deze soorten is niet aan de orde.

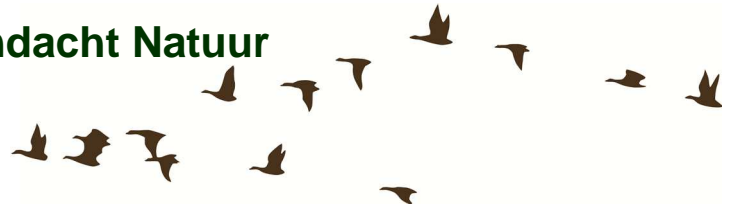
4.3 Vleermuizen

Met betrekking tot vleermuizen zijn geen verblijfplaatsen aangetroffen binnen het plangebied. Bij sloop van de betreffende gebouwen is een ontheffing in het kader van de Flora- en faunawet dan ook niet aan de orde.

Ook van een vliegroute of belangrijk foerageergebied is binnen het plangebied is geen sprake. De waarnemingen van vleermuizen betreffen een aantal dieren die kortstondig boven de locatie foerageren. Vermoedelijk vliegen de meeste dieren via de bomenrij langs de Middenweg naar het Park van Luna om daar verder te foerageren. Gezien de ligging van het plangebied wordt verder niet verwacht dat de herinrichtingswerkzaam-

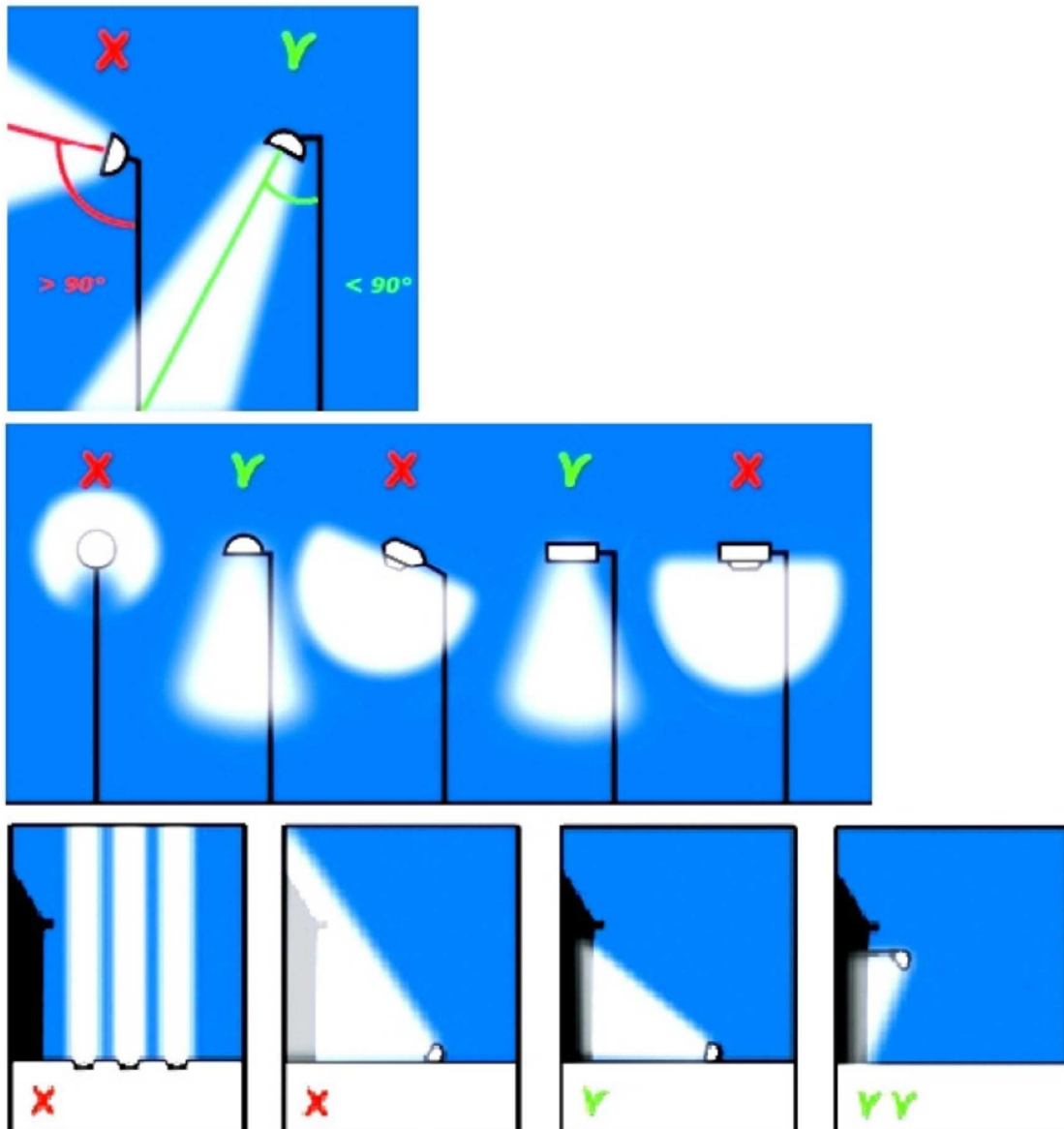
---

¹ In het kader van de Flora- en faunawet wordt voor het broedseizoen geen standaardperiode gehanteerd. Van belang is of een broedgeval verstoord wordt, ongeacht de datum. Doorgaans gaat het hierbij om de periode van 15 maart t/m 15 juli.

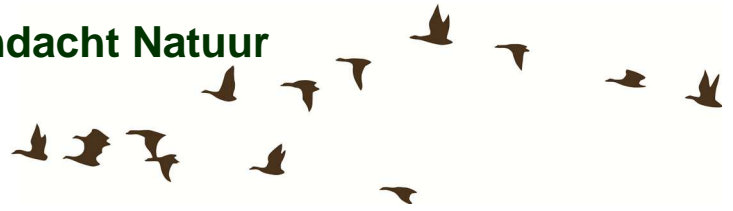

heden of het eindresultaat een vliegroute (bomenrij Middenweg) of foerageergebied (Park van Luna) van vleermuizen zullen verstoren. Echter is inpassing van het plangebied ten aanzien van het park van Luna aan te bevelen.

Met het toepassen van opgaande beplanting aan de noordzijde van het plangebied of het gebruik van de hieronder genoemde wijze van verlichting (strooilicht beperkende armaturen) en/of van vleermuisvriendelijke verlichting (amberkleurige led-verlichting) (www.zoogdiervereniging.nl), zullen foeragerende vleermuizen in het aanliggende Park van Luna geen hinder ondervinden van de herinrichting. Negatieve effecten op vleermuizen als gevolg van de voorgenomen ontwikkelingen worden dan niet verwacht. Een ontheffing in het kader van de Flora- en faunawet voor het verstoren van vliegroutes en/of belangrijk foerageergebied voor aangetroffen beschermde soorten is dan eveneens niet aan de orde.

Figuur 5: Gunstige en ongunstige toepassen van verlichting voor vleermuizen

4.4 Vissen en amfibieën

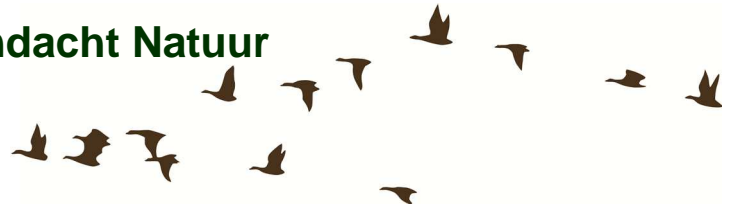
Binnen het plangebied zijn geen beschermde vissoorten aangetroffen. De werkzaamheden zullen dan ook geen negatief effect hebben op het voorkomen van beschermde vissoorten. Wel is in het kader van de zorgplicht aan te bevelen het dempen van sloten en/of het graven aan oevers te laten plaatsvinden buiten de voortplantingsperiode van vissen (april t/m juli).

De aangetroffen en te verwachten amfibieën zijn algemeen voorkomende beschermde soorten (tabel 1) binnen de Flora- en faunawet en zijn niet ontheffingsplichtig bij een ruimtelijke ingreep. Naar verwachting zullen de voorgenomen werkzaamheden geen negatief effect hebben op de lokale populatie van de te verwachten amfibiesoorten. Echter is ook hiervoor in het kader van de zorgplicht aan te bevelen om de beoogde werkzaamheden plaats te laten vinden wanneer de larven zijn volgroeid (augustus) en voordat de volwassen exemplaren zich ingraven voor de winterslaap (november).

Aan de hand van het uitgevoerde onderzoek kan het voorkomen van rugstreeppad binnen het plangebied worden uitgesloten. Een ontheffingsaanvraag met betrekking tot rugstreeppad is dan ook niet aan de orde.

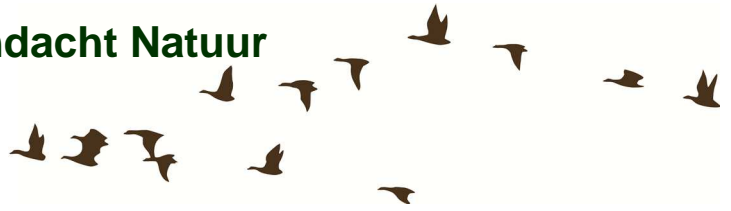
4.5 Overige beschermde soorten

Verder wordt niet verwacht dat andere strikt beschermde soorten voor zullen komen binnen de projectlocatie, nader onderzoek naar het voorkomen van andere soorten is dan ook niet noodzakelijk. Echter kunnen veranderingen in de situatie binnen het plangebied of in de planvorming altijd leiden tot andere inzichten en daarmee tot wijziging van deze conclusies.

Literatuurlijst

- Kapteyn K., 1995, *Vleermuizen in het landschap over hun ecologie, gedrag en verspreiding*, Schuyt & Co Uitgevers en Importeurs bv, Haarlem / Provincie Noord-Holland, Haarlem.
- Creemers R.C.M. & van Delft J.J.C.W., 2009, *De amfibieën en reptielen van Nederland – Nederlandse fauna 9*, Nationaal Historisch Museum Naturalis, European Invertebrate Survey Nederland, Leiden
- Bergmans, W. en Zuiderwijk A., 1986, *Atlas van de Nederlandse Amfibieën en Reptielen en hun bedreiging*, Stichting Uitgeverij KNNV, Hoogwoud
- Broekhuizen, S., B. Hoekstra, V. van Laar, C. Smeenk & J.B.M. Thissen, 1992, *Atlas van de Nederlandse zoogdieren*, KNNV, Utrecht
- Scharringa C.J.G., Ruitenbeek W., en Zomerdijk P., 2010, *Atlas van de Noord-Hollandse broedvogels 2005-2009*, Springeruit Drukwerk.
- Bos F., Bosveld M., Groenendijk D., van Swaay C., Wynhoff I., De Vlinderstichting, 2006, *De Dagvlinders van Nederland (Lepidoptera: Hesperioidea, Papilionoidea)*, *Nederlandse fauna 7*, Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij, European Invertebrate Survey – Nederland, Leiden
- Nederlandse vereniging voor Libellenstudie, 2002, *De Nederlandse libellen (Odonata)*, *Nederlandse fauna 4*, Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij, European Invertebrate Survey – Nederland, Leiden
- Volkers M., 5 december 2012, *Quickscan Flora- en faunawet gemeente Heerhugowaard, deelgebied 1*, Bureau Aandacht Natuur, Hippolytushoef
- Dienst Regelingen (2009). *Aangepaste beoordeling ontheffing ruimtelijk ingrepen Flora- en faunawet.*
- Dienst Regelingen (2009). *Aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnesten ontheffing Flora- en faunawet ruimtelijk ingrepen.*
- Koninklijke Vermande (1999-2009) Planten en dieren, Flora- en faunawet, band 1, 2, 3, 4 en 5, SDU Uitgeverij, Den Haag
- Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, 2004, 501, algemene Maatregel van Bestuur in verband met wijziging van artikel 75 van de Flora- en faunawet en enkele andere wijzigingen. Staatsblad van het Koninkrijk der Nederlanden, 2004.
- Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, 26 augustus 2009, corr.046, Wijziging beoordeling ontheffing Flora- en faunawet bij ruimtelijke ingrepen, Dienst Regelingen, Den Haag.
- www.ravon.nl
- www.zoogdiervereniging.nl
- www.telmee.nl
- www.waarneming.nl
- www.rijksoverheid.nl

Bijlage 1. Flora- en faunawet

Inleiding

Per 1 april 2002 is de Flora- en faunawet in werking getreden. In deze wet, gepubliceerd op 14 juli 1998 in het Staatsblad 402, is de soortbescherming geregeld van in Nederland inheemse in het wild voorkomende dier- en plantensoorten. De wet sluit aan op de Europese natuurregeling (Natura2000). De wet is in plaats gekomen voor de Jachtwet, de Vogelwet 1936, de soortenparagraaf uit de Natuurbeschermingswet, de Wet bedreigde uitheemse dier- en plantensoorten en de soortbeschermingscomponent uit de Europese Habitatrichtlijn en de Europese Vogelrichtlijn. Deze Europese soortenbescherming heeft met de Flora- en faunawet dus een Nederlandse vertaling gekregen.

Zorgplicht

De Flora- en faunawet gaat over de bescherming van ongeveer 500 planten- en diersoorten, van de 36.000 soorten die in Nederland voorkomen. Het uitgangspunt van de wet is dat geen schade mag worden gedaan, tenzij dit uitdrukkelijk is toegestaan (het 'nee, tenzij-principe'). Centraal staat hierbij de zorgplicht, wat inhoudt dat iedereen 'voldoende zorg' in acht moet nemen voor alle in het wild voorkomende dieren en planten en hun leefomgeving. De wet erkent hierbij de intrinsieke waarde van de in het wild voorkomende dier- en plantensoorten. Alle soorten hebben een eigen rol in het ecosysteem en dragen bij aan de biodiversiteit. Dat betekent dat voor de wet alle dieren en planten van onvervangbare waarde zijn en dat daar dus zorgvuldig mee omgegaan moet worden. Het gevolg is onder andere, dat iedereen die redelijkerwijs weet of kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen voor beschermde dier- of plantensoorten worden veroorzaakt, verplicht is dergelijk handelen achterwege te laten, dan wel naar redelijkheid alle maatregelen te nemen om die gevolgen te voorkomen, deze zoveel mogelijk te beperken of ongedaan te maken.

Beschermde soorten

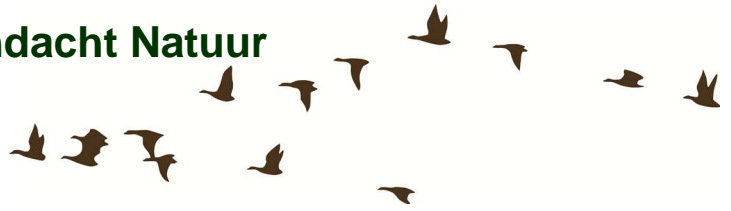
Via de Flora- en faunawet worden de volgende planten- en diersoorten beschermd:

- ruim 100 inheemse plantensoorten die van nature in Nederland in het wild voorkomen;
- alle soorten vogels die van nature op het grondgebied van de lidstaten van de EU in het wild voorkomen;
- alle zoogdieren die van nature in Nederland in het wild voorkomen, met uitzondering van bruine rat, zwarte rat en huismuis;
- alle amfibieën en reptielen die van nature in Nederland in het wild voorkomen;
- vissen, en schaal- en schelpdieren voor zover ze niet onder de Visserijwet vallen;
- bepaalde soorten insecten (bijvoorbeeld vlinders, libellen en mieren);

Als beschermde inheemse soort kunnen door middel van algemene maatregel van bestuur worden aangewezen. Het gaat om soorten die van nature in Nederland voorkomen en: die in hun voortbestaan bedreigd of gevaar lopen in hun voortbestaan bedreigd worden; mogelijk in hun voortbestaan bedreigd worden door overmatige benutting en die uit Nederland zijn verdwenen, maar waarvan de kans op terugkeer reëel is.

Verbodsbepalingen

Om de instandhouding van de wettelijk beschermde soorten te waarborgen, moeten negatieve effecten op die instandhouding voorkomen worden. Welke negatieve effecten dat precies zijn, kan niet in een lijst opgesomd worden. Dat is afhankelijk van soort, locatie en aard van de ingreep. Om die bescherming toch enigszins concreet te maken, zijn een aantal

voor planten en dieren schadelijke handelingen als verbodsbepalingen in de Flora- en faunawet opgenomen. De belangrijkste artikelen zijn:

- Artikel 8: het is verboden beschermde planten te vernielen, te beschadigen, te ontwortelen of op enigerlei wijze van hun groeiplaats te verwijderen.
- Artikel 9: het is verboden beschermde dieren te doden, te verwonden, te vangen, te bemachtigen of met het oog daarop op te sporen.
- Artikel 10: het is verboden beschermde dieren opzettelijk te verontrusten.
- Artikel 11: het is verboden nesten, holen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van beschermde dieren te beschadigen, te vernielen, uit te halen, weg te nemen of te verstoren.
- Artikel 12: het is verboden eieren van beschermde dieren te zoeken, te rapen, uit het nest te nemen, te beschadigen of te vernielen.

Ontheffing

Bij werkzaamheden waarbij een schadelijk effect optreedt voor beschermde soorten, is een ontheffing of vrijstelling nodig op de in de wet gestelde verbodsbepalingen (artikel 8 tot en met 18). In artikel 75 van de Flora- en faunawet wordt de mogelijkheid geboden om ontheffing aan te vragen op de verbodsbepalingen. De bevoegdheid om een ontheffing te verlenen in het kader van artikel 75 van de Flora- en faunawet ligt bij de Minister van Economische zaken, Landbouw en Innovatie. Een aanvraag tot ontheffing kan worden ingediend bij Dienst Regelingen van het Ministerie van Economische zaken, Landbouw en Innovatie.

Bij de ontheffingverlening gelden, afhankelijk van de status van de soort, verschillende voorwaarden waaraan voldoen moet worden. Onderscheid wordt gemaakt in een lichte toets en een uitgebreide toets.

De **lichte toets** geldt voor algemene soorten en overige soorten (categorie 1 en 2; zie vrijstelling). De lichte toets houdt in dat de werkzaamheden het voortbestaan van de soort niet in gevaar mogen brengen (doet geen afbreuk aan de gunstige staat van instandhouding).

De **uitgebreide toets** geldt voor soorten die in bijlage IV van de Habitatrichtlijn zijn opgenomen, voor soorten van bijlage 1 AMvB artikel 75 en voor beschermde vogelsoorten (categorie 3; zie vrijstelling). De uitgebreide toets houdt in dat:

- de werkzaamheden het voortbestaan van de soort niet in gevaar mogen brengen (doet geen afbreuk aan de gunstige staat van instandhouding) en
- er geen alternatief is voor de activiteiten en
- er sprake is van groot maatschappelijk belang (zoals volksgezondheid, openbare veiligheid et cetera) en
- de werkzaamheden zodanig worden uitgevoerd dat er sprake is van zorgvuldig handelen.

Vrijstelling

In het *'Besluit houdende wijziging van een aantal algemene maatregelen van bestuur in verband met wijziging van artikel 75 van de Flora- en faunawet en enkele andere wijzigingen'*, ook wel AMvB artikel 75 genoemd, zijn (onder andere) een aantal wijzigingen rondom ontheffingen en vrijstellingen beschreven. In het kort houdt de wijziging in dat niet altijd meer een ontheffing noodzakelijk is. De vrijstellingsregeling bevat vrijstellingen voor activiteiten die vallen onder:

- bestendig beheer en onderhoud (ook in landbouw en bosbouw),
- bestendig gebruik en
- ruimtelijke ontwikkeling en inrichting.

Welke voorwaarden verbonden zijn aan de vrijstelling hangt af van de dier- of plantensoorten die voorkomen. Hierbij is onderscheid gemaakt in drie categorieën, waarin soorten zijn ingedeeld op basis van zeldzaamheid en kwetsbaarheid.

Tabel 1 – Algemene soorten

Voor deze soorten geldt de lichtste vorm van bescherming. Als de werkzaamheden of activiteiten vallen onder de hierboven beschreven activiteiten, dan geldt een vrijstelling van de verbodsbepalingen van Artikel 8 tot en met 12 van de Flora- en faunawet. Aan deze vrijstelling zijn geen aanvullende eisen gesteld. De aanvraag wordt beoordeeld volgens de lichte toets. Uiteraard geldt wel de algemene zorgplicht.

Tabel 2 – Overige soorten

Deze soorten genieten een zwaardere bescherming. Er geldt alleen een vrijstelling als sprake is van werkzaamheden of activiteiten zoals hierboven beschreven én indien gehandeld wordt volgens een, door de Minister van Economische zaken, Landbouw en Innovatie, goedgekeurde gedragscode. Indien niet gewerkt wordt volgens een gedragscode, kan het aanvragen van een ontheffing noodzakelijk zijn. De aanvraag wordt beoordeeld volgens de lichte toets, waarbij wordt gekeken naar de gunstige staat van instandhouding.

Tabel 3 – Soorten, genoemd in bijlage IV van de Habitatrichtlijn en in bijlage 1 AMvB artikel 75

Deze soorten genieten de zwaarste bescherming. Ook al is sprake van werkzaamheden zoals hierboven beschreven, dan hangt het van de precieze aard van de werkzaamheden en van de betrokken soort(en) af of een vrijstelling met gedragscode geldt, of een ontheffing noodzakelijk is. Voor de soorten die zijn genoemd in bijlage IV van de Habitatrichtlijn wordt geen ontheffing verleend bij ruimtelijke ontwikkelingen. Voor de soorten van bijlage 1 geldt dat bij ruimtelijke ontwikkeling en inrichting voor versterking altijd een ontheffing moet worden aangevraagd. De aanvraag wordt beoordeeld volgens de uitgebreide toets.

Vogels

Vogelsoorten zijn niet opgenomen in de hierboven genoemde categorieën. Voor versterking van vogels en vogelnesten wordt geen ontheffing verleend voor ruimtelijke inrichting of ontwikkeling en niet voor dwingende redenen van openbaar belang. Voor vogels geldt dat u alleen ontheffing kunt krijgen op grond van een wettelijk belang uit de Vogelrichtlijn. Dat zijn: bescherming van flora en fauna, veiligheid van het luchtverkeer, volksgezondheid of openbare veiligheid. Van een (beperkt) aantal vogels is de nestplaats jaarrond beschermd. De nesten van 'categorie 5-soorten' zijn alleen jaarrond beschermd als zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen. Voor de overige vogelsoorten geldt dat versterking van broedende exemplaren is verboden. Buiten het broedseizoen mogen de nestplaatsen, zonder ontheffing, worden verstoord. Daarbij geldt geen standaardperiode voor het broedseizoen. Van belang is of een broedgeval verstoord wordt, ongeacht de datum. De meeste vogels broeden tussen medio maart en medio juli.

Mitigatie

Negatieve effecten en daarmee een ontheffingsaanvraag kunnen worden voorkomen door vooraf gaand aan het project mitigerende (= verzachtende) maatregelen op te stellen en uit te voeren. Het gaat dan om het behoud van de functionaliteit van de voortplantings- en/of vaste rust- en verblijfplaats van de soort.

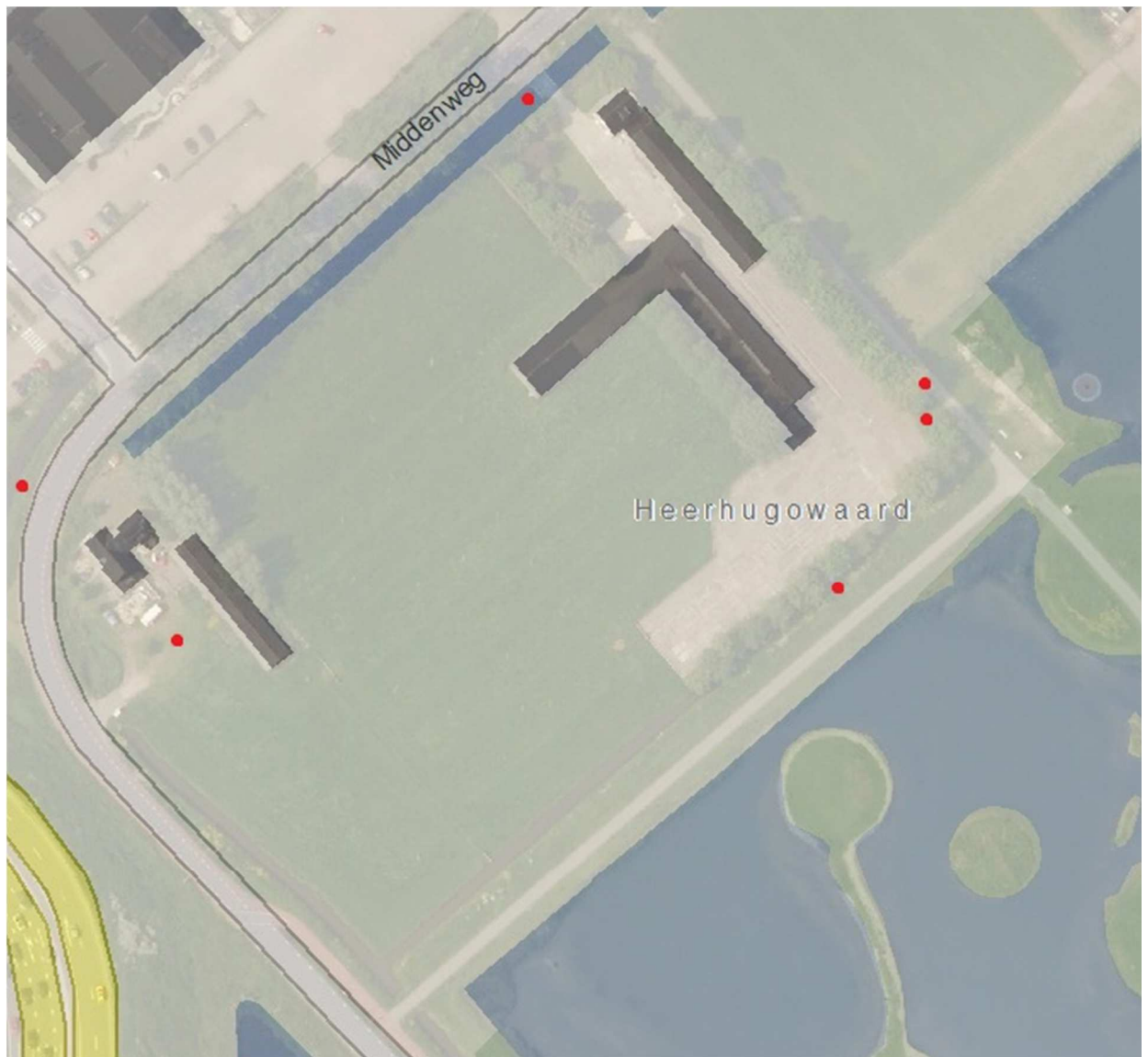
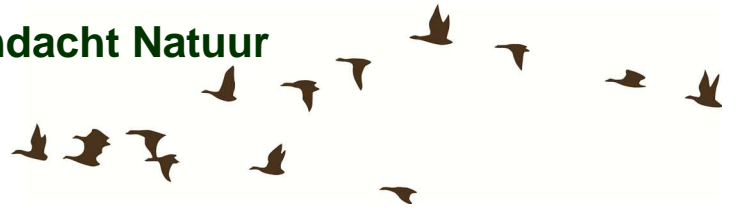
Bijlage 2: Vleermuiswaarneming in de kraamperiode

veldronde 1 - 27 mei 2013
21:20 uur - 23:20 uur

Legenda

- gewone dwergvleermuis (foeragerend)
- laatvlieger (foeragerend)

veldronde 2 - 1 juli 2013
3:45 uur - 4:45 uur

Legenda

- gewone dwergvleermuis (foeragerend)

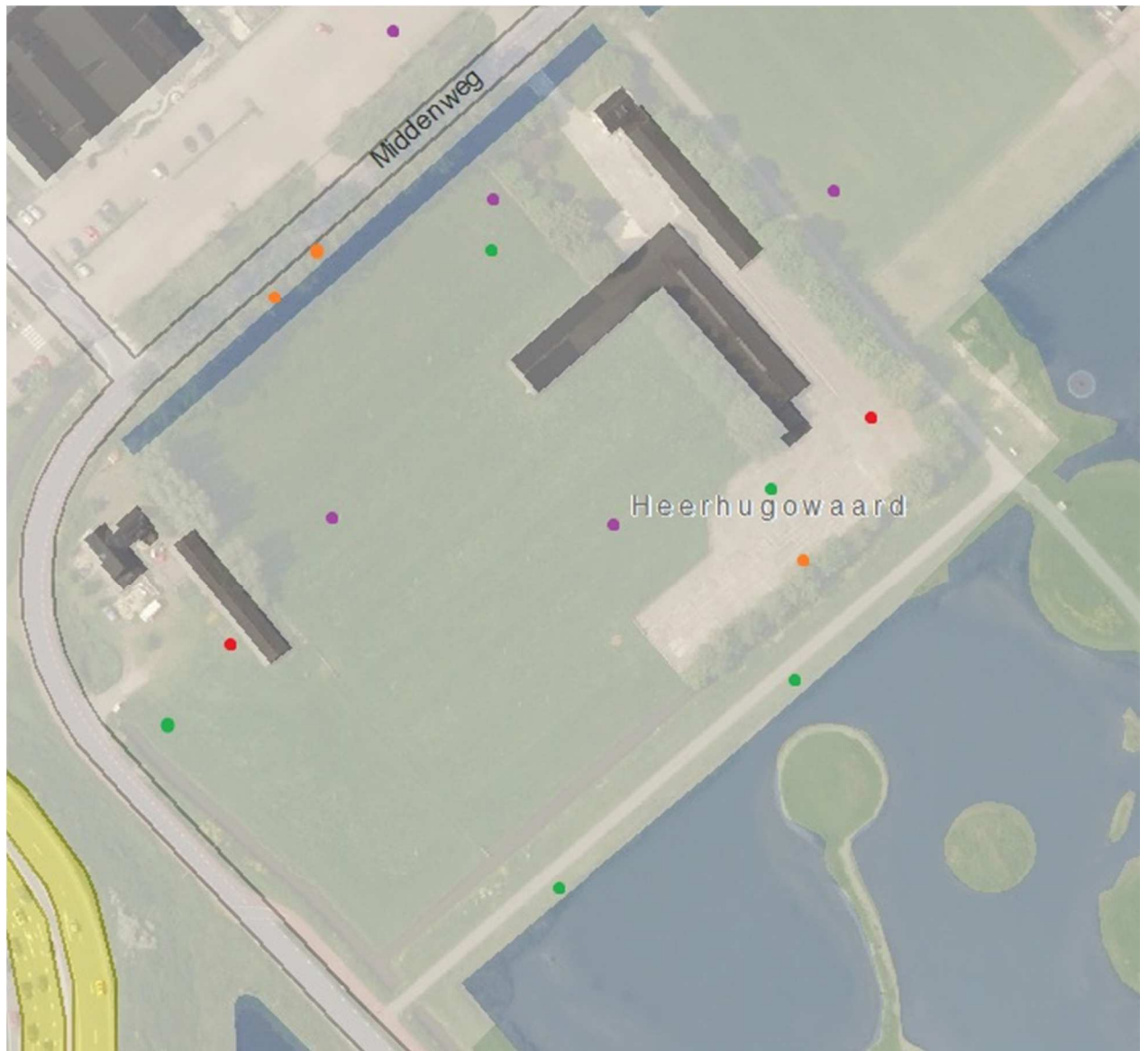
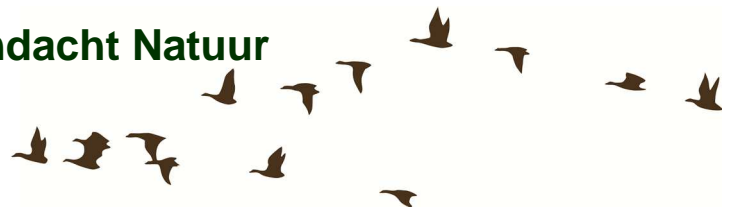
Bijlage 3: vleermuiswaarnemingen in de baltsperiode

Veldronde 3 - 21 augustus 2013
21:00 uur - 23:00 uur

Legenda

- gewone dwergvleermuis (foeragerend)
- laatvlieger (foeragerend)
- rosse vleermuis

veldronde 4 - 12 september 2013
20:15 uur - 22:15 uur

Legenda

- gewone dwergvleermuis (foeragerend)
- ruige dwergvleermuis (foeragerend)
- laatvlieger (foeragerend)
- rosse vleermuis